

บทคัดย่อ

1. ประเทศ ไทย
2. หมายเลขงานวิจัย 135
3. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ชีวิตผู้หญิงและเด็กบ้านนาในเมืองใหญ่ : ความยากจนและกระบวนการต่อสู้เพื่อการดำรงอยู่ของครอบครัวยากจนในเมืองเชียงใหม่
4. ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) URBAN LIFE OF PEASANT WOMEN AND CHILDREN : THEIR POVERTY AND PROCESS OF STRUGGLING FOR SURVIVAL IN CHIANG MAI CITY.
5. ผู้เขียน เบ็ญจา อ่อนท้วม
6. หน่วยงาน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
7. ประเภทของเอกสาร รายงานการวิจัย
8. รายละเอียดของงานพิมพ์
รายละเอียดการวิจัย
จำนวนหน้า 116 หน้า
9. วันที่ตีพิมพ์ 10 กันยายน 2539
10. ภาษา ไทย
11. หน่วยงานที่ให้ทุน ทบวงมหาวิทยาลัย
12. คำหลัก ความยากจน กระบวนการต่อสู้
13. บทคัดย่อ

ก. สรุปขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เลือกชุมชน “มีดี” (ชื่อสมมติ) ชุมชนที่เป็นชุมชนบุกรุกไม่อยู่ในการควบคุมดูแลของเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยเลือกศึกษาเฉพาะบทบาทของผู้หญิงและเด็กในกระบวนการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของครอบครัว

ข. ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ การเลือกชุมชนกรณีศึกษามีพื้นฐานอยู่บนวัฒนธรรมของชุมชนและชุมชนที่เกิดจากการย้ายถิ่นเข้ามาของชาวชนบท รวมทั้งสภาพชีวิตของชาวชุมชนที่ยากจนเร่ร่อน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เบ็ญจา อ่อนท้วม. 2539. ชีวิตผู้หญิงและเด็กบ้านนาในเมืองใหญ่ : ความยากจนและกระบวนการต่อสู้เพื่อการดำรงอยู่ของครอบครัวยากจนในเมืองเชียงใหม่ = Urban Life of Peasant Women and Children : Their Poverty and Process of Struggling for Survival in Chiang Mai City. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ.

การสำรวจ การสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ประชากรเป้าหมายคือ หัวหน้าครัวเรือนสตรี ภรรยาหัวหน้าครัวเรือน ปัญญาชนผู้ให้ข้อมูลหลัก เยาวสตรีที่ใช้แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานและแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งแนวข้อคำถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์เชิงเหตุและผล

ก. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้พบว่าเมืองเชียงใหม่ในฐานะศูนย์กลางความเจริญและทันสมัยทุกด้าน ได้ชักนำประชาชนจากดินแดนต่างๆ ให้ย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยทำมาหากิน ความต้องการความอยู่รอดและความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ทำให้ประชาชนจำนวนหนึ่งเข้าอยู่อาศัยในพื้นที่แออัด กลายเป็นคนจนเมือง สำหรับชุมชน “มีดี” เป็นชุมชนบุกรุกมีพื้นที่ 50 ไร่ ประชากร 1,450 คน สภาพเศรษฐกิจยากจน ลักษณะอาชีพหลากหลาย การศึกษาต่ำ วิถีชีวิตต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของครอบครัวด้วยการรับจ้างและค้าขาย สภาพแวดล้อมทำให้ชาวชุมชนแสวงหารายได้ทุกทาง ยึดหยุ่นการใช้จ่าย มีความอดทนทางกายและใจสูง สำหรับชีวิตของผู้หญิงและเด็กยากจนนั้นต้องต่อสู้กับความลำบากยากจนที่มีอยู่ประจำในวิถีชีวิต ชีวิตของเด็กยากจนต้องต่อสู้ตั้งแต่ยังเล็ก ทำให้เก่งและอดทน ส่วนผู้หญิงยากจนต้องรับภาระทั้งงานบ้านและงานอาชีพ เกิดผลกระทบต่อเด็ก ๆ ในครอบครัวด้วย กล่าวได้ว่าผู้หญิงและเด็กยากจนมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ในกระบวนการต่อสู้เพื่อการดำรงอยู่ของครอบครัวประกอบด้วยปัจจัยภายในและภายนอก คือ แรงเกาะเกี่ยวภายในครอบครัว ญาติมิตร พลังเสริมจากภายนอก กระบวนการต่อสู้ คือ ความอดทนเข้มแข็งทั้งกายและใจ การประหยัด การกินง่ายอยู่ง่าย ชีวิตที่มีความหวังและความใฝ่ฝัน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ชาวชุมชน โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก อีกทั้งควรทำการศึกษาวิจัยในแง่มุมต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของชุมชนนี้และอื่นๆ ต่อไป